

Coalitieprogramma 2018 - 2022

Met lef samen bouwen aan onze toekomst

Mei 2018

FORMATIEOPDRACHT

Op 5 april heeft er een duidingsdebat in de gemeenteraad plaatsgevonden met betrekking tot de verkiezingsuitslag. Na afloop van dit debat is dhr. René van Dijk aangewezen als informateur.

In de raadsvergadering van 19 april heeft de heer Van Dijk zijn informatietraject afgerond en zijn advies toegelicht.

Zijn advies luidde als volgt:

- Alles afwegende adviseer ik om de formatiegesprekken te starten met deelname daaraan door Lokaal Belang en het CDA.
- Benoem twee formateurs, één van Lokaal Belang en één namens het CDA.

Geef hen de volgende opdracht mee:

- Zorg voor een ambitieus modulair programma waarin de vier genoemde thema's stevig zijn verankerd en die de raad uitnodigt modules aan te scherpen of toe te voegen. Dit is ook een manier om een per thema een (wisselend) breed draagvlak in de raad te verwerven in plaats van een brede coalitie met een breed coalitieprogramma.
- Daag daarbij de coalitie uit tot ambitie en lef binnen een verantwoorde begroting die gericht mag blijven op het terugdringen van de leningen. Er zijn echter vele manieren om ambitie te verwezenlijken zoals het bundelen van middelen, andere wijze van financieren en dergelijke.
- Maak haast met de vorming van de coalitie en met het "basisprogramma" en zorg dat in de raadsvergadering van 17 mei het nieuwe college benoemd kan worden.

Deze opdracht vormt de basis voor het coalitieprogramma "Met lef samen bouwen aan onze toekomst" dat door de formateurs Bert Kuster (Lokaal Belang) en Peter van de Wardt (CDA) is opgesteld.

Om te komen tot dit coalitieprogramma zijn er gesprekken gevoerd met Lokaal Belang en het CDA, maar hebben er ook gesprekken plaatsgevonden tussen de formateurs en de vier overige partijen: de SP, de PvdA, de VVD en D66. Door de PvdA en de SP zijn tekstvoorstellen aangeleverd, die deels zijn verwerkt in dit document.

Hiermee hebben we ons inziens bereikt dat er een ambitieus en modulair coalitieprogramma ligt, waar plaats is voor zowel de coalitie als de oppositie. Dus geen dichtgetimmerd coalitieakkoord, waarbij de besluitvorming verloopt via de scherpe scheidslijn van coalitie versus oppositie.

We kiezen voor een programma waar op basis van inhoudelijke afwegingen de besluitvorming plaatsvindt tussen coalitie en oppositie, zodat iedere partij ook een rol en/of aandeel kan krijgen in de wijze waarop we uitdagingen en vraagstukken aanpakken en oplossen.

INHOUD

Inleiding	4
Hoe werken wij?	6
Meedoen aan onze samenleving	9
Een leven lang leren	11
Flexibel wonen op maat	13
Een bloeiende economie biedt kansen voor inwoners en bedrijven	15
Over onze grenzen heen kijken	17
Duurzaamheid geeft nieuwe energie	18
Van buiten naar binnen werken	19
Een visie op onze omgeving	20
Financiën in balans	21
Portefeuilles college Burgemeester en Wethouders	24

INLEIDING

DE OPGAVE

De inwoners van onze gemeente Oude IJsselstreek voelen zich sterk verbonden met hun gemeente. Wij zijn trots op het gebied waar we leven, wonen, werken, recreëren, studeren, spelen, bouwen etc. We helpen elkaar, werken samen, sporten samen, brengen elkaar op ideeën, inspireren elkaar. In de Oude IJsselstreek gebeurt veel moois en er is nog heel veel meer mogelijk.

Maar de wereld om ons heen verandert sneller dan ooit.

Inwoners zijn mondiger en stellen hogere eisen aan onze gemeente. De samenleving individualiseert, het accent verschuift van de groep naar het individu. Dit vraagt om een andere manier van werken, afwegingen en besluitvorming.

Maatschappelijke- en economische ontwikkelingen binnen en buiten onze gemeente hebben invloed op onze samenleving. Een voorbeeld hiervan is de terugloop van het aantal inwoners en de verandering van de samenstelling hiervan. Er komen meer ouderen en minder jongeren. Hierdoor ontstaat er onder andere spanning op de woningmarkt (krapte en overschot/ mismatch tussen vraag en aanbod, maar ook tussen kopen en huren).

Door de technologische ontwikkelingen zijn er sterke veranderingen op de arbeidsmarkt. Dit leidt tot onvoldoende aansluiting tussen onderwijs en de behoefte van bedrijven en ondernemers in de

Achterhoek. Bedrijven vestigen zich daar, waar gunstige vestigingsfactoren en voldoende mensen zijn.

Dit vraagt een leven lang leren; om te kunnen starten, te anticiperen, te kunnen wisselen van loopbaan, bij de tijd te blijven en vooruit te kunnen komen. Maar dit vraagt ook om het faciliteren en optimaliseren van een goed ondernemersklimaat.

Steeds meer mensen, overheden en bedrijven (h) erkennen dat er 'grenzen zijn aan de economische groei', doordat klimaat en natuur onder druk staan. Door de sterke klimaatverandering en de productie van teveel afval, moeten we nieuwe en andere oplossingen vinden voor het energiegebruik en hergebruik van onze materialen.

Nog teveel mensen kunnen om allerlei redenen niet (meer) meedoen aan de samenleving, door oorzaken als geen werk, een beperking, schulden, de taal niet machtig zijn of een andere problematiek. Het is belangrijk dat deze groep mensen zoveel mogelijk maatschappelijk actief kan zijn, omdat dit belangrijk is voor de geestelijke en fysieke gezondheid en welbevinden. Dit zorgt voor een positief effect op allerlei gebied binnen onze maatschappij.

Opgaven worden groter en complexer. Regionale en internationale samenwerking zijn belangrijker dan ooit voor het realiseren van onze opgaven. Dit vraagt om intensivering van onze samenwerkingsverbanden.

MISSIE (WAT WILLEN WE ZIJN)

Oude IJsselstreek wil een vooruitstrevende en aantrekkelijke gemeente zijn, waar inwoners:

- hier blijven of komen wonen in een omgeving met voldoende ruimte, cultuur en (recreatief) groen;
- zich prettig en veilig voelen; uitdagende banen kunnen vinden, bijvoorbeeld in een florerende maakindustrie;
- een leven lang kunnen blijven leren en ontwikkelen;
- mee kunnen (blijven) doen in een gezonde en duurzame leefomgeving.

Want Oude IJsselstreek is een uniek stukje Achterhoek wat je moet beleven!

TENSLOTTE

De uitdaging voor de komende jaren ligt niet in het bereiken van veel verschillende opgaven afzonderlijk, maar juist in samenhang met elkaar. De vernieuwing en versnelling die daarvoor nodig is, krijgt de gemeente niet alleen voor elkaar. We kunnen alleen verdergaan als we samenwerken en werken in samenhang.

Dit betekent het nodige voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen, maar ook voor de politiek en het gemeentebestuur. Deze uitdaging brengt onzekerheden met zich mee, maar ook nieuwe kansen. Als gemeente staan we midden in de samenleving. We betrekken inwoners, bedrijven en organisaties op een manier die vertrouwen geeft en stabiliteit uitstraalt.

HOE WERKEN WIJ?

DENKEN IN MOGELIJKHEDEN

We denken en doen vanuit het maatschappelijk belang, waarmee we streven naar een inclusieve samenleving. De relatie van de gemeente met haar inwoners verandert, dus wij veranderen mee. Zowel in de uitvoering als bij het maken van beleid, stellen we ons vooraf de vraag welke rol de gemeente Oude IJsselstreek kan en wil innemen. Hoe kunnen wij als gemeente het beste inspelen op wat onze inwoners belangrijk vinden? Wat verwachten wij van hen en wat kunnen zij van ons verwachten? Wat laten wij aan de samenleving over en wat trekken wij naar ons toe? Wij werken daarbij in het besef dat we staan voor het algemeen belang.

Om goed in te spelen op de vragen en wensen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, is het noodzakelijk dat we allemaal de ruimte nemen om in mogelijkheden te denken. Dat we naar oplossingen toewerken met zoveel mogelijk acceptatie (lees 'draagvlak'). Onze basishouding is dat we een initiatief of een vraag mogelijk willen maken ('ja, mits'). Maar misschien op net even een andere wijze dan de inwoner (of wij zelf!) in eerste instantie dachten. Dit brengt ook met zich mee dat het wel eens anders kan lopen dan gedacht, of dat we het achteraf anders hadden willen doen. We accepteren dat dit gebeurt en leren hiervan.

Werken van buiten naar binnen, vanuit het maatschappelijk belang

De samenleving verandert steeds sneller. Dat heeft gevolgen voor de rol van de gemeente.

Inwoners zijn mondiger en stellen hogere eisen aan onze gemeente. De samenleving individualiseert

en het accent verschuift van de groep naar het individu. Dit vraagt om andere afwegingen en besluitvorming.

We onderkennen deze verandering in de maatschappij. Dit vraagt om een andere houding van de politiek, het college en de ambtelijke organisatie, maar stelt ook andere eisen aan onze dienstverlening op het gebied van communicatie, participatie en besluitvorming.

Inwonerparticipatie en overheidsparticipatie zijn twee voorbeelden van het werken van buiten naar binnen.

Bij inwoner- en overheidsparticipatie is het de gemeente die uitnodigt om mee te denken of te werken. Steeds is de vraag hoe hoog de mate van participatie is. Immers advies inwinnen is iets anders dan samen co-creëren. De verwachtingen moeten we dus continue goed blijven managen. De Omgevingsvisie is een mooi voorbeeld van een traject waarbij we actief de inwoners benaderen en vragen om hun ideeën.

Bij overheidsparticipatie nemen de inwoners het voortouw, de gemeente zit meer in de faciliterende rol. Wij participeren dus in het initiatief van anderen. De zelfredzaamheid en eigen regie geven we zo maximaal de ruimte. Voorbeelden hiervan zijn: het centrumplan Silvolde, de herinrichting van de Hoofdstraat in Varsselder, het groenplan Grotestraat Gendringen, het Buurtschapshuis in Heelweg, het haalbaarheidsonderzoek Etten 2025. Allemaal prachtige voorbeelden waar inwoners en belangenverenigingen laten zien waar ze toe in staat zijn.

Bij van buiten naar binnen werken hoort ook 'letterlijk naar buiten treden'. Voor de collega's van de buitendienst en onze handhavers is dit vanzelfsprekend; voor de gebiedsmakelaars, wethouders en raadsleden ook. Maar andere onderdelen van de organisatie kunnen nog meer in de leefwereld van de inwoners (en bedrijven) zichtbaar aanwezig zijn. Bijvoorbeeld door in de kernen spreekuren te hebben, te werken vanuit bijvoorbeeld een dorpshuis of wandelingen door de wijk te houden. Dit moeten we vooral samen doen met andere partijen in het netwerk. Dit vraagt om meer plaats- en tijdonafhankelijk te werken. Dit leidt tevens tot de vraag wat voor soort huisvesting het beste bij de gemeente past.

WERKEN IN SAMENHANG

Verschillende opgaven, zoals zorg, wonen en werken, lopen door elkaar, maar lijken in het huidige beleid en de begroting nog aparte werelden en zijn overwegend ingericht met oude zekerheden. Daarom gaan we in de begroting de verbinding leggen tussen deze verschillende opgaven en beleidsterreinen. Dit vraagt andere vormen van besluitvorming, meer over de domeinen en beleidsvelden heen.

INVESTEREN IN ONZE GEMEENTE

Financieel investeren

Naast investeren in de cultuur, onze werkwijzen en onze houding en gedrag, vragen de toekomstige uitdagingen ook om financiële impulsen. Dit, binnen de financiële kaders die wij voor de komende vier jaar vaststellen: afbouw leningenportefeuille naar € 110 mln, opbouw algemene reserve naar € 29 mln en een blijvend meerjarig structureel sluitende begroting. Hierbij confronteren wij onze inwoners niet onnodig met hogere belastingen.

Binnen deze kaders zoeken we de maximale financiële investeringsruimte en houden we ruimte over in de exploitatie om onze ambities te verwezenlijken. Daarnaast proberen wij met onze partners financiële middelen te bundelen en te zoeken naar andere externe financieringsbronnen.

Onze ambities, zoals in dit coalitieprogramma verwoord, passen prima bij de opgaven die door het Rijk zijn benoemd en uitgewerkt in het Interbestuurlijk Programma (IBP). Naast een verhoging van onze algemene uitkering door het Rijk, zijn er ook zogenaamde enveloppegelden. Deze gelden zijn specifiek bedoeld voor klimaat, duurzaamheid en regionale knelpunten. Door onze ambities en budgetten slim in te zetten, kunnen we mogelijk aanspraak maken op deze enveloppegelden.

Opgave IBP	
Fysiek	 1. Samen aan de slag voor het klimaat
	 2. Toekomstbestendig wonen
	 3. Regionale economie als versneller
	 4. Naar een vitaal platteland
Sociaal	 5. Merkbaar beter in het sociaal domein
	 6. Nederland en Migrant goed voorbereid
	 7. Problematische schulden voorkomen en oplossen
Overkoepelend	 8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving
	 9. Passende financiële verhoudingen
	 10. Overkoepelende thema's

BESTUURLIJK INVESTEREN

Wethouders

Onze gemeente kent veel woonkernen (14), waarbij iedere woonkern zijn eigen vraagstukken en dynamiek kent. Dit vraagt naast inhoudelijke aandacht ook om investering in het lokale netwerk tussen inwoners, bedrijven, (belangen)verenigingen en gemeente. Daarom zal de inzet van de wethouders zich niet beperken tot taakvelden, maar zich ook richten op bepaalde gebieden (gebiedswethouder). Ook zijn er nog veel dossiers die om doorontwikkeling vragen zoals: transitie van de zorg, de omgevingswet, de klimaatdoelstellingen, de ontwikkeling van de regionale samenwerking en de ontwikkeling van de lokale economie en werkgelegenheid. Opgeteld met de ambitie van dit collegeprogramma vraagt dit extra energie en capaciteit van de wethouders. Dit rechtvaardigt het aantal van 4,2 Fte wethouders. Deze Fte's zijn verdeeld in 3 fulltime en 2 parttime wethouders (0,6 Fte). Deze formatie blijft ruimschoots binnen de, voor onze gemeente, toegestane formatie van 5 Fte. Voor de indeling van de portefeuilles, verwijzen wij naar "Portefeuilles college Burgemeester en Wethouders".

Burgemeester

De rol van de burgemeester zien wij, naast zijn representatieve taken, de komende jaren vooral in het versterken van de netwerken. Zowel lokaal, regionaal en landelijk als ook deelname van onze gemeente aan landelijke pilots en projecten. Ook de versterking van de handhaving, de personeelsportefeuille, de dienstverleningsagenda en de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie (van buiten naar binnen werken, met de daarbij behorende veranderende vraag uit de samenleving) vraagt de nodige aandacht.

Gemeenteraad

Het toenemende aantal taken voor de gemeenten heeft als gevolg dat ook de politiek een andere agenda heeft gekregen. Er is meer dossierkennis en afstemming met relevante partijen nodig, waardoor raadsleden een steeds hogere werkdruk ervaren. Het aantal momenten achter de vergadertafel neemt toe, wat ten koste gaat van de tijd die beschikbaar is voor contacten en gesprekken met onze inwoners en bedrijven. De komende raadsperiode moet worden gezocht naar een goede balans tussen deze twee belangrijke onderdelen van het raadslidmaatschap. Dit vraagt onder andere om een andere manier van agendavorming en een andere vergadersystematiek, zodat meer ruimte ontstaat voor contact met de samenleving (van buiten naar binnen werken). Graag willen wij met de raadsfracties hierover in gesprek.

MEEDOEN AAN ONZE SAMENLEVING

WAAROM

Door de vergrijzing ontstaat er een steeds groter beroep op hulp en ondersteuning. Daarnaast groeit het aantal jongeren in de jeugdzorg en wordt de problematiek steeds complexer (en duurder). Ook zijn er relatief veel inwoners met een uitkering. Door de steeds lagere budgetten vanuit het Rijk, moeten we steeds meer met minder doen.

Andere maatschappelijke partners (zoals verenigingen en vrijwilligersorganisaties) dragen voor een belangrijk deel bij aan het welzijn en meedoen van inwoners. Desondanks zijn er nog steeds inwoners die niet mee kunnen doen (bijvoorbeeld door sociaal isolement, armoede, een beperking, of een taalbarrière). Meedoen is essentieel om een leven lang vitaal en gezond te kunnen blijven; voorkomen is immers beter dan genezen.

De gescheiden regelingen voor zorg, ondersteuning of werkloosheid voldoen steeds minder en kunnen leiden tot verdere sociale ongelijkheid. Dat vraagt om meer maatwerk, op de persoon passende combinaties van bijvoorbeeld zorg, aangepast werk en schuldhulpverlening. Verdere transformatie is noodzakelijk om het maatwerk te kunnen bieden en om de toenemende vraag naar zorg en ondersteuning om te buigen zodat we in de komende jaren kunnen uitkomen met de beschikbare budgetten. Basis is en blijft dat we blijven zorgen voor inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben.

WAAR GAAN WE NAAR TOE

- Iedereen werkt en handelt vanuit onze leidende principes:
 - Inwoners hebben zoveel als mogelijk de regie over hun leven. Zelf, met het eigen netwerk en dan buiten het eigen netwerk.
 - Voorkomen is beter dan genezen.
 - Iedereen doet mee en draagt bij aan de inclusieve samenleving.
 - We gaan uit van wat kan of wat geleerd kan worden.
 - Inwoners krijgen de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben. Deze ondersteuning, hulp en zorg is zo licht en kort als mogelijk, zo zwaar en lang als noodzakelijk.
 - Processen zijn simpel, direct en in samenhang.
 - Aanbieders worden beoordeeld op het bereiken van voldoende resultaat.
 - Lokaal waar het kan, regionaal waar het beter is.
- De aanvraagprocedures zijn integraal, simpel en snel.
- De informatievoorziening naar onze inwoners is goed.
- Preventie heeft een groter aandeel gekregen; we zetten meer in op preventie.
- Er is een betere match tussen de vraag van de arbeidsmarkt en de mogelijkheden van doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt.
- We worden een gemeente die letterlijk en figuurlijk zonder drempels toegankelijk is (inclusie).
- We ondersteunen vrijwilligers en mantelzorgers.

WAAR STAAN WE

- Er is een vastgestelde beleidsvisie (zowel lokaal als regionaal).
- Inwoners krijgen de ondersteuning en zorg die zij nodig hebben.
- We hebben relatief veel inwoners met een uitkering en/of laag opleidingsniveau.
- De kosten in het sociale domein nemen toe. In 2017 kwamen we voor het eerst niet uit binnen het beschikbare budget.
- Er is een reserve sociaal domein van ruim 5 miljoen.
- De transformatie is in gang gezet, maar nog niet afgerond.
- Het verenigingsleven en hun vrijwilligers zijn belangrijk voor onze samenleving.
- Het voorliggend veld (zoals bijvoorbeeld de voedselbank, schulddienstverlening, vrijwilligersorganisaties en sociaal werk) voorzien in een belangrijke behoefte.
- Mantelzorgers vervullen een belangrijke rol bij de verzorging en ondersteuning van onze inwoners.

WAT GAAN WE DOEN

- We werken binnen de vastgestelde budgetten voor het sociaal domein en vanuit wettelijke kaders.
- De kwaliteit en integraliteit van de keukentafelgesprekken ontwikkelen we door. Maatwerk per inwoner blijft de basis.
- Door samenwerking en afstemming met overige verwijzers (bijvoorbeeld huisartsen), maken we concrete afspraken.
- Bij nieuwe inkooptrajecten gebruiken we de uitkomsten van audit en monitoring op het gebied van kwaliteit.
- De zorg en ondersteuning houden we zo dicht mogelijk 'bij huis'
- Voor preventieprojecten maken we extra budget vrij.
- We blijven experimenteren met betrekking tot de

ontwikkeling van vormen van hulp en ondersteuning.

- We evalueren en actualiseren het vrijwilligers- en mantelzorgbeleid.
- De gemeente neemt meer de regie in de samenwerking tussen partijen en de vroegsignalering.
- Samen met onze inwoners (geformeerde werkgroep), voeren we de agenda inclusie uit.
- Er komt één integraal loket voor hulp- en ondersteuningsaanvragen, waarbij we de aanvraag-processen en informatievoorziening verder versimpelen en verbeteren.
- We ontwikkelen en implementeren het meedoen-beleid, waarbij maatwerk in financiële, maar ook in het bijzonder persoonlijke ondersteuning voorop staat. Kinderen krijgen een nadrukkelijke plaats in dit meedoenbeleid o.a. door het jeugdsport- en jeugdcultuurfonds en Sjors creatief/sportief.
- We onderzoeken of we kunnen starten met een experiment basisinkomen.
- Het project 'Unieke Achterhoekers aan het werk', is een project van het werkgeversservicepunt en de arbeidsmarktregio Achterhoek. We gaan mogelijkheden van dit project nog meer onder de aandacht brengen van werkgevers in onze gemeente.

EEN LEVEN LANG LEREN

WAAROM

De maatschappij verandert en technologische ontwikkelingen gaan snel. Het is belangrijk dat het onderwijsaanbod hier goed op aansluit, ook met het oog op de arbeidsmarkt en de economie. We moeten steeds langer doorwerken en ook op latere leeftijd inzetbaar blijven. Dat vraagt om 'een leven lang leren' en een onderwijsaanbod dat aansluit bij de capaciteiten en behoeften van al onze inwoners, zowel jeugd als volwassenen. Door het opdoen van nieuwe kennis en ervaringen krijgen inwoners weer nieuwe vaardigheden en kansen, die hen verder kunnen helpen in latere levensfasen (een leven lang leren).

De gemeente is verantwoordelijk voor passende onderwijshuisvesting. De komende jaren zal het leerlingenaanbod afnemen. Dit heeft gevolgen voor het aantal benodigde scholen en mogelijk ook voor het onderwijsaanbod.

De school speelt ook een belangrijke rol in de vroeg-signalering van problemen bij kinderen. Hoe vroeger problemen worden opgepakt, des te groter de kans is dat interventies succesvol verlopen. Voorkomen is immers beter dan genezen. Daarom is nauwe samenwerking met schoolmaatschappelijk werk van groot belang.

WAAR WILLEN WE NAAR TOE

- Iedere inwoner moet volop de kansen krijgen om zichzelf te (blijven) ontwikkelen en kansen te benutten. Op deze manier kunnen inwoners blijvend inzetbaar zijn op een plek die bij hen past.
- Inwoners van Oude IJsselstreek beschikken, zo-

veel als mogelijk, over een startkwalificatie, (minimaal een Mbo-opleiding van niveau 2 of hoger, HAVO of VWO), zodat zij kansen hebben op de arbeidsmarkt.

- Met de nieuwbouw voor het Almende College (VMBO-onderwijs) beschikken we over toekomstbestendig voortgezet onderwijs in onze gemeente.
- De norm is "een leven lang leren".
- We zorgen voor passende onderwijshuisvesting en bewaken dat er een breed onderwijsaanbod beschikbaar is.
- We versterken de verbinding tussen Onderwijs en Sociaal Domein door intensivering van de samenwerking tussen de gemeente en schoolmaatschappelijk werk.

WAAR STAAN WE NU

- Met de nieuwbouw voor het Almende College (VMBO-onderwijs) beschikken we over toekomstbestendig voortgezet onderwijs in onze gemeente.
- Niet elke inwoner beschikt over een voldoende startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.
- In de dorpskernen Etten, Silvolde en Gendringen worden door de schoolbesturen stappen gezet om tot besluitvorming over onderwijshuisvesting te komen.

WAT GAAN WE DOEN

- We stimuleren de mogelijkheden voor stages en afstudeerprojecten.
- We streven naar het handhaven van een basis-school in elke kern.
- We realiseren nieuwbouw voor het voortgezet

onderwijs (Almende College VMBO).

- We realiseren in Gendringen passende huisvesting voor het basisonderwijs.
- We onderzoeken in Silvolde de mogelijkheid voor toekomst bestendig onderwijs, dat aansluit bij het onderzoek doorlopende leerlijn 0-18 jaar.
- De uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek (Etten 2025) vormt de basis voor de verdere verkenning naar de mogelijkheden voor huisvesting van het basisonderwijs in Etten.
- We stimuleren samenwerking tussen ICER, Almende College, Graafschap College en de Anton Tjidschool om een impuls te geven aan voldoende aanbod van gekwalificeerde arbeidskrachten voor de maakindustrie en de technologische sector.
- We stimuleren samenwerking tussen het Graafschap College en zorgpartijen om een impuls te geven aan de invulling van vacatures binnen de zorg.
- Samen met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen versterken we het onderwijsaanbod met passende opleidingsvormen. Zodat we inwoners helpen bij het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden (een leven lang leren) waardoor hun positie maatschappelijk en op de arbeidsmarkt wordt versterkt.
- Er vindt structureel overleg plaats tussen scholen en gemeenten in het kader van de vroeg signalering van kinderen met zorg- en ondersteuningsvragen.
- We zoeken een herbestemming voor leegstaande scholen.
- We ondersteunen initiatieven voor het onderwijs in de Duitse taal en initiatieven zoals de Zomerschool.

FLEXIBEL WONEN OP MAAT

WAAROM

De laatste jaren is er veel veranderd op de woningmarkt. Het aantal inwoners in onze gemeente en de samenstelling ervan verandert. Hierdoor raken vraag en aanbod op het gebied van woonruimte in onbalans. Niet iedereen kan meer een betaalbare woning krijgen, de huishoudens worden kleiner en de woonwensen veranderen. Door sterk gestegen prijzen van koopwoningen en strengere financieringseisen voor de hypotheek, zijn koopwoningen voor steeds minder mensen toegankelijk. In de huursector zijn te weinig geschikte woningen voor handen. Ook wonen we langer zelfstandig of met zorg thuis. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor bijvoorbeeld mensen met een lichamelijk of geestelijke beperking. Hierdoor voldoet de bestaande woningvoorraad niet meer in de nabije toekomst. We hebben voldoende woningen nodig voor alle doelgroepen.

Door de onevenwichtigheid in vraag en aanbod ontstaat het risico van leegstand en verval (rotte kiezen). Dit moeten we voorkomen omdat dan minder mensen in onze gemeente kunnen en willen komen wonen. Om een vitale, leefbare gemeente te zijn en te blijven is het behoud van het aantal inwoners van belang.

WAAR WILLEN WE NAAR TOE

- Vraag en aanbod zijn kwantitatief en kwalitatief in balans; de woningen zijn geschikt om flexibel in te spelen op en aan te passen aan veranderende behoeften.
- Voor onze huidige en nieuwe inwoners zijn er geschikte, betaalbare en duurzame woningen.
- Er is zo weinig mogelijk leegstand van woningen.

- Er is maximale ruimte voor de aanpassing naar (flexibele) woonvormen binnen de bestaande woningvoorraad.

WAAR STAAN WE NU

- We hebben regionale woningbouwafspraken gemaakt (notitie woningbouwplanning).
- De woonvisie is vastgesteld.
- Het Achterhoekse Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) is uitgevoerd.
- Er zijn bijna voldoende woningen, 98% van het benodigde aantal woningen (2028) staan er nu al. Alleen de plek en/of soort woning passen niet altijd goed bij de vraag.
- Tot 2028 groeit het aantal huishoudens nog.
- We hebben minder behoefte aan vrijstaande woningen, maar wel aan starterswoningen en levensloopbestendige woningen.

WAT GAAN WE DOEN

- Woningbouw vindt plaats binnen bestaande woonkernen, waarbij inbreiding voorgaat op uitbreiding.
- We voeren de woonvisie uit, waarbij we de komende vijf jaar circa 300 woningen toevoegen. Uitdaging hierbij is de juiste woning op de juiste plaats voor de juiste doelgroep.
- Door een lobby richting het Rijk proberen we het wonen en zorg te koppelen, zodat we meer mogelijkheden hebben om het aantal woningen uit te breiden.
- We ondersteunen en investeren in het gebruik van flexibele woonconcepten (escargots, tiny-houses, tijdelijke woonvormen korter dan 10 jaar, woningsplitsing en kamerbewoning).

- We ondersteunen het aanpassen van particuliere woningen (levensloopbestendig, geschikt maken voor de levensfase) met een lening voor woningaanpassingen. Dit doen we in samenhang met de duurzaamheidsleningen en energieneutraal aanpassen van woningen.
- We evalueren de startersleningen en breiden deze (afhankelijk van de evaluatie) uit.
- We voeren een pilot uit met een woonconsulent die vanuit één integrale ingang advies geeft over alle vragen rondom de woning, zoals woningaanpassingen, het voorkomen van leegstand en het energieneutraal krijgen van de woning. (Met op termijn mogelijk het samenvoegen van “Mijn Thuis” en het energieloket naar 1 integraal loket).
- We maken stevige prestatieafspraken met de woningcorporaties met betrekking tot betaalbare en geschikte sociale woningbouw.
- De regionale woonvisie evalueren we jaarlijks. Op basis hiervan passen we deze indien nodig aan en lossen we knelpunten op.

EEN BLOEIENDE ECONOMIE BIEDT KANSEN VOOR INWONERS EN BEDRIJVEN

WAAROM

Bedrijven zorgen voor 'reuring', ze zijn de stimulans voor maatschappelijke effecten op velerlei gebied, zoals leefbaarheid, gezondheid, inkomsten en zingeving. Met een bloeiende economie zijn wij een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken en recreëren. Maar steeds meer mensen, overheden en bedrijven (h)erkennen dat er grenzen zijn aan de groei, waarbij klimaat en natuur onder druk staan. De vraag naar grondstoffen en energie neemt wereldwijd elk jaar toe. Dit veroorzaakt een toenemende grondstoffenproblematiek, zoals schaarste, milieu-problematiek en extreme prijsschommelingen. Daarom moet de zorg voor mens, klimaat en natuur hand in hand gaan met de economische ontwikkelingen.

Deze ontwikkelingen gaan snel; het is belangrijk hierin bij te blijven en de kansen hierin te benutten, zoals bijvoorbeeld met de Smart Industry en hergebruik van grondstoffen (circulaire economie). Dit levert nieuwe economische impulsen op, maar ook nieuwe werkgelegenheid (reparatie, onderhoud, herontwerpen, hergebruik, etc). Ook is op dit moment het economische klimaat gunstig. Door nu te investeren kunnen we van deze periode gebruik maken om onderscheidend en aantrekkelijk te blijven. De economie houdt niet op bij de gemeentegrens. Ook onze burens (Achterhoek en Duitse buurgemeenten) hebben invloed op onze economie en andersom.

Tegelijkertijd is er een mismatch op de arbeidsmarkt: vraag en aanbod kunnen elkaar niet goed vinden. Ook staat de bedrijvigheid in kernen en platteland onder druk, het is moeilijk om het hoofd boven water te houden. Ook is er leegstand van econo-

misch vastgoed (bedrijven, winkels), met als gevolg risico van verpaupering.

WAAR GAAN WE NAAR TOE

- Bedrijven kunnen groeien en innoveren waardoor ook werkgelegenheid in Oude IJsselstreek toeneemt.
- Er zijn voldoende geschikte kandidaten zodat bedrijven hun vacatures kunnen invullen.
- Oude IJsselstreek is aantrekkelijk als vestigingsplaats voor bedrijven (rode-loper-beleid).
- Oude IJsselstreek en de Achterhoek zijn samen de broedplaats voor jong talent (waarin zij stage lopen, afstuderen, startups kunnen realiseren en een baan vinden via bijvoorbeeld de innovatie hub).
- Er is ruimte voor nieuwe vormen van ondernemerschap in kernen en het buitengebied.
- Door (grensoverschrijdende) regionale samenwerking vinden we oplossingen en benutten we kansen.
- Waar nodig en mogelijk heeft het 'economisch vastgoed' een nieuwe functie gekregen.
- Benutten van de kansen en mogelijkheden van onze mooie groene gemeente om recreatie en toerisme een extra impuls te geven.
- Onze gemeente is over de weg, met openbaar vervoer en digitaal goed bereikbaar.

WAAR STAAN WE NU

- Er ligt een regionale detailhandelsvisie.
- We hebben een economische beleidsvisie (waaronder het rode-loper-beleid).
- De verkoop van bedrijventerreinen loopt goed.
- We zijn onderdeel van een samenwerkingsver-

band bedrijventerrein West-Achterhoek.

- Er loopt een onderzoek naar het economisch vestigingsklimaat (rapport Economisch Ecosysteem).
- Het bestemmingsplan buitengebied is in een afrondende fase.
- De N18 is nog steeds onvoldoende geschikt voor een goede ontsluiting.
- In ons buitengebied wordt glasvezel aangelegd, maar in sommige woonkernen is dit er nog niet.

WAT GAAN WE DOEN

- We zorgen ervoor dat het economisch vestigingsklimaat op orde is door het oppakken van de actiepunten uit het rapport Economisch Ecosysteem. Daarnaast heeft de gemeente een faciliterende, uitnodigende en stimulerende houding naar bedrijven toe (het rode-loper-beleid).
- Er komt een 'groene-loper-beleid' voor de sector recreatie en toerisme.
- We starten een aantal pilots, naast circulaire inkoop, om een bijdrage te leveren aan de circulaire economie.
- Er is ruimte voor nieuwe vormen van ondernemerschap in kernen en het buitengebied, waar mogelijk en nodig worden bestemmingsplannen hierop aangepast.
- Het ICER ontwikkelt zich verder naar het businesscentrum Smart Industry Achterhoek.
- We zijn aanjager in de samenwerking tussen de verschillende partijen om de mismatch tussen vacatures en beschikbare mensen op te lossen.
- We ondersteunen mogelijkheden voor innovatie, startups, stage- en afstudeerplaatsen voor jonge mensen.
- We interesseren en stimuleren jongeren voor banen in de techniek, door programma's als IJzerwijs en techniekdagen van de kinder- en jeugduniversiteit (in samenwerking met Bocholt).
- De functie van bedrijvencontactfunctionaris wordt qua FTE versterkt en uitgebreid.

- We ontwikkelen het bedrijventerrein Hofskamp Oost III (grondexploitatie) en ondersteunen NLD Docks-2.
- Een goed beheer van onze bedrijventerrein verhoogt de aantrekkelijkheid daarvan, vergroot de samenwerking tussen bedrijven en verhoogt de veiligheid. Daarom stimuleren en faciliteren wij de instelling van parkmanagement op onze bedrijfsterreinen.
- De N18 moet op het traject Varsseveld-Groenlo worden opgewaardeerd naar een twee-baans 100km weg, of de A18 moet worden doorgetrokken. Voor de wethouder belast met wegen en vervoer wordt dit een apart project, dat gezamenlijk met de gemeente Oost Gelre moet worden opgepakt.
- We blijven aandacht vragen voor de ontsluiting van onze regio via de A18, de A12, de A15 en de A3. Ook blijven we inzetten op realisatie op dubbelspoor tussen Doetinchem en Arnhem.
- Na realisatie van glasvezel in het buitengebied, willen we glasvezel in de hele gemeente realiseren.

OVER ONZE GRENZEN HEEN KIJKEN

WAAROM

In Oude IJsselstreek en de Achterhoek verandert de bevolkingssamenstelling en het inwoneraantal. Ook de technologische ontwikkelingen, digitalisering, woon-werkwensen etc. vragen om een veranderende rol van de gemeenten. We staan voor verschillende opgaven en vraagstukken, zoals de economische ontwikkelingen, bereikbaarheid en omgevingsvisie. Deze vraagstukken houden niet op bij onze gemeentegrens. Regionale en internationale samenwerking zijn daarom belangrijker dan ooit voor het realiseren van de lokale- en regionale vraagstukken. Goede contacten over de gemeentegrens bieden bovendien kansen op economisch en cultureel gebied en natuurlijk ook op onderwijs en de arbeidsmarkt.

Om onze ambities te realiseren is een proactieve en duurzame samenwerking tussen het onderwijs, bedrijfsleven, (culturele) instellingen en overheid van essentieel belang. Maar ook het binnenhalen van externe middelen is, door de kracht van het aantal inwoners, medebepalend voor het succes (300.000 inwoners in de Achterhoek).

Wij zijn een grensgemeente en grensregio, waardoor verbindingen ons en onze buurgemeenten logischerwijs kunnen versterken.

WAAR GAAN WE NAAR TOE

- Door een intensievere samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid binnen de regio Achterhoek, realiseren we de ambities op het gebied van onder andere economie en bereikbaarheid.
- Er is een structurele samenwerking met gemeen-

ten aan de Duitse zijde van de grens.

- De uitvoeringstaken van de gemeente voeren we efficiënt, effectief en kwalitatief goed uit. Als gezamenlijke uitvoering meerwaarde biedt, dan gebeurt dit in samenwerking met anderen.

WAAR STAAN WE NU

- We maken deel uit van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek.
- We zijn lid van verschillende grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden (zoals Euregio, Gronau, Rhein-Waal en Ring van IJzesteden).
- We zitten in de besluitvormingsfase over de doorontwikkelingen van de Regio Achterhoek.
- Met Bocholt voeren we verschillende samenwerkingsprojecten uit (zoals het Netwerkburo en de Kinder-jeugduniversiteit).

WAT GAAN WE DOEN

- We streven naar een positie in de Achterhoek Board.
- We participeren in verschillende grensoverschrijdende samenwerkingen, zoals de Grenzhoppers, Euregio en NL7/D5.
- We maken gebruik van de experimenteerimte die het Rijk biedt voor bijvoorbeeld Regiodeals.
- Aan de regionale opgaven leveren wij vanuit Oude IJsselstreek een krachtige bijdrage qua inzet en middelen.
- Het huidige voorstel voor de doorontwikkeling van de Regio Achterhoek steunen wij, op voorwaarde dat voor 2020 de gekozen structuur wettelijk is geregeld.

DUURZAAMHEID GEEFT NIEUWE ENERGIE

WAAROM

Op grond van internationale afspraken en klimaatdoelen, moet Nederland in 2050 nagenoeg energieneutraal zijn. Voor onze regio is het akkoord van Groenlo gesloten. Dit akkoord bevat de doelstelling om energieneutraal te zijn in 2030. Om deze doelstelling te realiseren is een forse inzet op verduurzaming noodzakelijk, zodat we ook aan toekomstige generaties een leefbare wereld doorgeven en een schone en groene gemeente blijven.

Duurzaamheid is niet alleen een kwestie van milieu-, energie- en klimaatbeleid. Een belangrijke factor is de bewustwording in de samenleving wat men moet en kan bijdragen. Deze bewustwording is op dit moment nog onvoldoende. Voorkoming van de uitputting van de aarde, vraagt ook om een vernieuwende blik op productie, gebruik en hergebruik van onze grondstoffen (ook halffabricaten en gebruikte producten). De circulaire economie biedt grote kansen om nieuwe technieken en werkgelegenheid te ontwikkelen en daarmee onze samenleving verantwoord door te geven.

WAAR GAAN WE NAAR TOE

- Iedereen herkent de noodzaak en is zich bewust wat hij/zij kan bijdragen aan verduurzaming.
- We streven naar 90% afvalscheiding.
- Over 4 jaar gebruiken 500 bestaande particuliere woningen 30% minder energie.
- Alle nieuwbouwplannen zijn vanaf 2019, zoveel als mogelijk, energieneutraal.
- Vanwege de voorbeeldfunctie van onze gemeente, kopen we zoveel mogelijk duurzaam en circulair in.

WAAR STAAN WE NU

- De afvalscheiding is toegenomen van 56% naar 71%.
- We hebben duurzaamheidsleningen voor particulieren, kleine bedrijven en non-profit organisaties.
- Zonder aanvullende maatregelen halen we de doelstellingen van het akkoord van Groenlo niet. De realisatie is op dit moment voor elektriciteit 60%, voor gas is dit 36%.

WAT GAAN WE DOEN

- De gemeentelijke gebouwen gaan we verder verduurzamen.
- We verhogen het budget voor duurzaamheidsleningen.
- We handhaven op afvalscheiding.
- Als gemeente kopen we zoveel als mogelijk circulair in. Dit mag meer kosten.
- Met woningbouwcorporaties nemen we de duurzaamheidsdoelstellingen mee in de prestatieafspraken.
- Nieuwbouwplannen van bouwbedrijven worden getoetst aan duurzaamheidsdoelstellingen.
- We gaan met bedrijven in gesprek over duurzaamheidsdoelstellingen.
- Met de raad gaan we een discussie voeren op welke wijze we de doelstellingen van het akkoord van Groenlo kunnen realiseren.
- We inventariseren locaties die mogelijk geschikt zijn voor het opwekken van duurzame energie.
- Via een pilot voor één loket op wonen, zetten we in op het treffen van energiebesparingsmaatregelen bij inwoners (zie ook onder 'flexibel wonen op maat').

VAN BUITEN NAAR BINNEN WERKEN

WAAROM

De samenleving verandert in rap tempo en dat heeft gevolgen voor de rol van de gemeente.

Inwoners zijn mondiger en kundiger en stellen hogere eisen aan de gemeentelijke dienstverlening.

De samenleving individualiseert en het accent verschuift van de groep naar het individu. Daarnaast is er een sterke ontwikkeling van de 24-uurs maatschappij en de steeds verdergaande digitalisering.

We onderkennen deze veranderingen in de maatschappij. Dit vraagt om een andere houding van de politiek, het college en de ambtelijke organisatie, maar stelt ook andere eisen aan onze dienstverlening op het gebied van communicatie, participatie en besluitvorming.

WAAR WILLEN WE NAAR TOE

- De gemeente luistert goed naar inwoners en ondernemers en is oprecht geïnteresseerd in meningen, gedachten en oplossingen die worden aangedragen, ten dienst van onze samenleving.
- We bewaken daarbij wel de wettelijke regels en onze normen en waarden en handhaven daar waar nodig is.
- Er is een evenwichtige afweging tussen algemeen belang en individueel belang.
- Dit vraagt van de ambtelijke organisatie een andere rol: adviserend, kennis delend, interactief, transparant, samenwerkend en dynamisch.

WAAR STAAN WE NU

- We onderkennen de verandering in de maatschappij, spelen hier op in en proberen hier al optimaal op aan te sluiten, maar zoeken nog naar de meest optimale vormen van dienstverlening.

WAT GAAN WE DOEN

- We werken integraal en afzonderlijke beleidsvelden overstijgend. De beleidsinhoudelijke, juridische en financiële aspecten worden daarbij zorgvuldig gewogen.
- Waar mogelijk en nodig maken we gebruik van de mogelijkheden om te experimenteren.
- De ambtelijke organisatie wordt begeleid en gecoacht in haar veranderende rol.
- Onze digitale dienstverlening wordt verder doorontwikkeld.
- We werken van buiten naar binnen. De ambtelijke organisatie is nog meer zichtbaar aanwezig in de leefwereld van de inwoners en bedrijven. Bijvoorbeeld door in de kernen spreekuren te hebben, te werken vanuit bijvoorbeeld een dorpshuis of een schoolgebouw. Of door wandelingen in wijken te maken en door dat vooral te doen samen met inwoners en andere partijen in het netwerk. Dit vraagt om meer plaats- en tijdonafhankelijk werken. Onderzocht moet worden of dit gevolgen heeft voor de vorm van gemeentelijke huisvesting.
- We voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van privacy en informatiebeveiliging.
- We stimuleren actief “the right to challenge”.

EEN VISIE OP ONZE OMGEVING

WAAROM

Met de Omgevingswet wil de overheid regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. De Omgevingswet moet gemeenten in staat stellen ruimtelijk beleid beter af te stemmen op eigen behoeften en inzichten. Het opstellen van een Omgevingsvisie is een wettelijke taak die hieruit voortkomt. Een Omgevingsvisie kan breder zijn dan regelgeving op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur, en zich ook uitstrekken tot in het sociale en economische domein.

WAAR WILLEN WE NAAR TOE

- Een betere afstemming en samenvoeging van verschillende regels voor wonen, ruimte, infrastructuur, milieu, natuur en water.
- Eén wet voor de hele leefomgeving.
- Minder regels voor en meer initiatieven vanuit de samenleving.
- Snellere besluitvorming en steviger geborgde participatie van inwoners, ondernemers, belangenorganisaties en andere relevante partijen.
- De Omgevingswet moet in 2021 in werking treden, in 2024 de bijbehorende automatisering.
- De nieuwe omgevingswet en visie moet ruimte bieden aan initiatieven die de leefbaarheid bevorderen, door de realisatie van plannen vanuit de samenleving.

WAAR STAAN WE NU

- We hebben gekozen voor een brede omgevingsvisie inclusief de raakvlakken met het sociale en economische domein.
- We zijn bezig met het ophalen van inbreng uit de samenleving.

- We zijn pilotgemeente in het kader van “the Right to Challenge”.
- We nemen deel aan de regionale projectgroepen behoeve van afstemming tussen de gemeenten in de Achterhoek

WAT GAAN WE DOEN

- We stellen de leidende principes vast voor de Omgevingsvisie.
- We gaan uit van ‘ja, mits’.
- In coproductie met de samenleving stellen we ambitiedocument op, waarin staat wat voor een gemeente we in de toekomst willen zijn.
- Werken aan het bewustwordingsproces binnen de samenleving, het college, politiek, ambtelijke organisatie om in de geest van de nieuwe wet te werken (meer samenleving, minder overheid).
- We nemen een Integrale toekomstvisie voor het DRU Industriepark (uitvoering raadsmotie) en de visie Oude IJsselzone op in de Omgevingsvisie.

FINANCIËN IN BALANS

WAAROM

Vanuit wet- en regelgeving, zoals het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de regels vanuit de toezichthouder (Provincie), moeten we voldoen aan een aantal voorwaarden. Als we onvoldoende financieel in balans zijn, ontstaat onder andere het risico dat we onder preventief toezicht komen.

Onze publieke rol en taak vereist van ons dat we verantwoordelijk omgaan met samenlevingsgeld. Geld dat je hebt, kun je maar één keer uitgeven. Daarbij is het, ook vanuit de vraag van de samenleving, van belang om zoveel mogelijk goede dingen te doen met het geld dat je hebt.

De financiële kaders zijn de kapstok waarbinnen alle verdere keuzes, ambities en opgaven uitgevoerd worden.

WAAR WILLEN WE NAAR TOE

- Aan volgende generaties geven we een financieel gezonde gemeente door.
- Vanuit samenwerking en gedeelde belangen realiseren we meerdere mogelijkheden van financiering.
- De benoemde ambities bereiken we binnen de beschikbare budgetten (liefst in combinatie met andere financieringsmogelijkheden).
- Onze budgetten worden gestuurd vanuit integraal werken.
- De leningenportefeuille dringen we verder terug.
- Onze reserves groeien verder.
- De huidige en toekomstige budgetten van het sociaal domein blijven ook de komende jaren leidend voor de uitvoering. Basis is en blijft dat

we blijven zorgen voor inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben.

WAAR STAAN WE NU

- We hebben een meerjarige structureel sluitende begroting.
- Onze leningenportefeuille is gedaald naar 117 mln (obv jaarrekening 2017). Dit is in kengetallen uitgedrukt verbeterd van 'rood' naar 'oranje'.
- Onze financiële positie krijgt nu van de Provincie het oordeel 'matig'. Dit komt vooral door de schuldpositie en de invloed hiervan op de solvabiliteit.
- Er is een betere regie op de financiële processen, waarbij ook onze sturing op doelmatigheid, rechtmatigheid en bedrijfsvoering is verbeterd.
- Het economisch klimaat is gunstig ten opzichte van de voorgaande periode, waarin we te maken hadden met economische recessie, lagere rijksbudgetten en hogere werkloosheid.
- Vanuit een situatie waarin we vooral moesten bezuinigen en onze financiële positie beter in balans moesten krijgen, waren we toch in staat te investeren op belangrijke dossiers.
- In onze gemeente is de basis prima op orde.
- De komende jaren hebben we een hogere algemene uitkering, oplopend tot 4 mln in 2022. Hiervan moeten we ook invulling geven aan de opgaven vanuit het Interbestuurlijk Programma, die aansluiten op onze ambities.

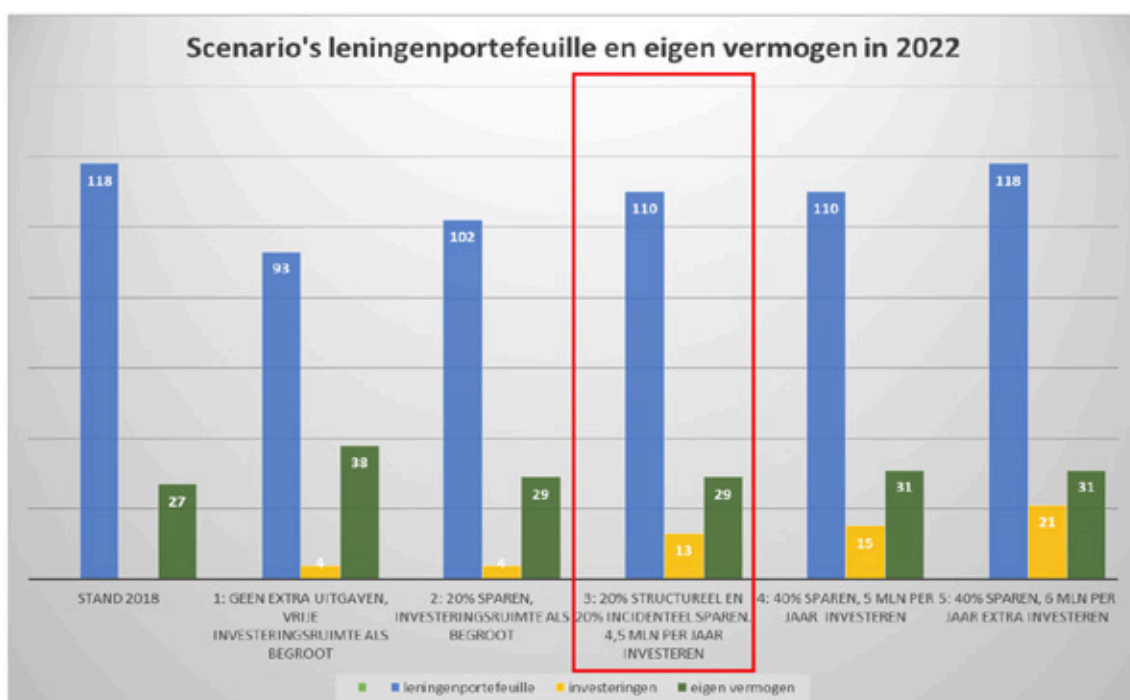
WAT GAAN WE DOEN

- We kiezen voor scenario 3: hierbij sparen we 20% structureel en 20% incidenteel. Dit betekent dat we 60% van de ruimte mogen gebruiken voor structurele uitgaven. Het effect hiervan:
 - De leningenportefeuille verlagen we naar 110 mln binnen 4 jaar, zodat onze schuldquote verder daalt. Hiermee kunnen we blijven investeren, maar zorgen we ervoor dat onze financiële positie gezond blijft en we geen onnodig risico lopen ten aanzien van rentestijgingen.
 - Ons eigen vermogen (reserves) groeit de komende vier jaar naar 29 mln, zodat onze solvabiliteit stijgt. Hiervoor houden we van de financiële ruimte de komende jaren 20% structureel vrij om de reserve aan te vullen.
Daarnaast houden we 20% incidenteel vrij, zodat we indien nodig snel kunnen schakelen. Tegelijkertijd houden we hiermee ruimte over om grote risico's (zoals het sociaal domein of wijziging van Rijksbeleid) op termijn ook op te vangen, zonder direct te moeten bezuinigen op andere budgetten.
 - De ruimte om te investeren over de komende 4 jaar is maximaal 13 mln.
 - De structurele ruimte in de exploitatie loopt op van 1 mln in 2019 naar ruim 2 mln in 2022 (60%).
 - De incidentele ruimte in de exploitatie loopt op van 350.000 tot 800.000 in 2022 (20%)
- De woonlasten (OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing) voor onze inwoners houden we zo laag mogelijk. We verhogen, jaarlijks, met maximaal 3% of zoveel lager als noodzakelijk is voor een verantwoorde begroting. De tarieven van de rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn kostendekkend.
- We maken, in samenwerking met anderen, actief gebruik van andere financieringsstromen zoals EU-gelden, Provinciale subsidie, Enveloppegelden, cofinanciering, etc.).
- De reserve Sociaal Domein blijft de komende jaren intact voor het sociaal domein. Toekomstige overschotten worden toegevoegd aan de reserve, tekorten komen ten laste van deze reserve.
- De controllersrol is niet alleen op financiën gericht, maar ook op inhoud (concern breed).
- Uitgangspunt is dat afbouw van de leningenportefeuille belangrijker is dan het verhogen van het eigen vermogen.

Meerjarenraming/financiële ruimte (x 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Stand programmabegroting 2018-2022	2	25	23	31	31
Toevoeging aan Algemene reserve in Begroting 2018-2021	400	350	100	100	100
Septembercirculaire 2017	129	29	-71	-145	-145
Decembercirculaire 2017	-	-	-	-	-
Maartcirculaire 2018	533	1.515	2.507	3.270	4.111
Autonome ontwikkelingen (1e <u>berap</u> en VJN)	60	-175	-145	-175	-175
Resultaat	1.124	1.744	2.414	3.081	3.922

Financieel effect scenario 3 (zie grafiek, x1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Financiële ruimte (zie resultaat meerjarenraming)		1.744	2.414	3.081	3.922
Toevoeging aan Algemene reserve (20% structureel)		349	483	616	784
Structurele ruimte (60%)		1.046	1.448	1.849	2.353
Incidentele ruimte (20%)		349	483	616	784

Investeringsruimte	0	0	4.500	4.500	4.500
Leningenportefeuille	118.000	113.000	113.000	111.000	110.000
Eigen vermogen	27.000	27.349	27.832	28.448	29.232

PORTEFEUILLES COLLEGE BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

BERT KUSTER (LB) 1,0 FTE

- Zorg en ondersteuning
- Jeugdbeleid
- Volksgezondheid
- Regionale en grensoverschrijdende samenwerking
- Regionale bedrijventerreinen West Achterhoek
- Sport

Gebiedswethouder voor: Ulft en Gendringen

PETER VAN DE WARDT (CDA) 1,0 FTE

- Participatiewet, meedoenbeleid
- Vluchtelingen en statushouders
- Inclusie
- Onderwijs
- Economie
- DRU-industriepark

Gebiedswethouder voor: Bedrijven en ondernemersverenigingen

BEN HIDDINGA (LB) 1,0 FTE

- Ruimtelijke ordening
- Volkshuisvesting
- Omgevingswet en omgevingsvisie
- Grondzaken
- Financiën

Gebiedswethouder voor: Terborg en Silvolde

JANINE KOCK (CDA) 0,6 FTE

- Duurzaamheid, circulair, milieu en afval
- Kunst en cultuur
- Recreatie en toerisme

Gebiedswethouder voor: Varsseveld, Westendorp en Heelweg

RIA ANKERSMIT (LB) 0,6 FTE

- Natuur, groen en plattelandontwikkeling
- Wegen en riolering
- Verkeer, vervoer en mobiliteit
- Project N18/A18 2e fase

Gebiedswethouder voor: Sinderen, Breedenbroek-Voorst, Netterden, Etten, Megchelen, Varsselder en Bontebrug

OTWIN VAN DIJK (BURGEMEESTER)

- Openbare orde en veiligheid
- Bestuurlijke coördinatie (o.a. omgevingsvisie)
- Personeel en organisatie
- Klachten
- ICT
- Bezwaar en beroep
- APV en handhaving
- Dienstverlening (+ van buiten naar binnen werken)
- Communicatie
- Representatie
- Omgevingsdienst Achterhoek
- Mediacentrum Regio 8
- Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers
- Lobbywerkzaamheden